

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob torekih, četvrtkih in sobotah. Zjutranje izdaje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerne pa ob 7. uri večer. — Obojno izdaje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— : : : 4.50 za pol leta . . . 6.— : : : 9.— za vse leto . . . 12.— : : : 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na naročbe brez priložene naročnice se uprava ne ozira.
Posrednične štampiljke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v postu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Molina piv-colo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odpise reklama-cije se prosto pošiljajo.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

VABILO

na javna narodna shoda,
ki ju sklicuje pol. društvo „Edinost“ v V. okraju trž. okolice
v nedeljo dne 15. novembra 1896.

Prvi shod se bode vrši v Bazovici ob 11. uri predp. Drugi pa na Opčinah ob 4. uri pop.

Dnevni red obema shodoma:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo poslanca Ivana viteza Nabergoja o delovanju mestnega zbora.
3. Utemeljevanje resolucije radi osnutja okrajnega glavarstva za tržaško okolico.
4. Eventuelni predlogi.

Tržaški in okoličanski Slovenci!

Sedaj Vam je prilika, da pokažete svoje zanimanje za javne stvari Vaše občine, in po tem takem tudi za svoj lastni blagor. Vsakemu bode prilika, da pove, kar mu je na srcu. Politično društvo „Edinost“ bode sklicevalo zaporedoma shode po okolici, a okoličanom je dolžnost, da se v velikem številu udeležijo teh shodov in da posežejo tudi v razpravo, kajti le tako izvedo bodoči poslanci, česa želijo in zahteva ljudstvo.

Odbor političnega društva „Edinost“.

Vabilo na javni shod,

ki ga sklicuje pol. društvo „Edinost“ na dan 15. nov. ob 3. uri pop. v Marezige, občine pomjanske.

Shod se bode vršil v gostilni gospoda Ivana Babiča v Marezigah, a na dnevnem redu bode posvetovanje o predstojećih volitvah v občinski zastop pomjanski!

Prebivalci občine pomjanske! Razlog, da sklicuje politično društvo „Edinost“ ta shod, je dvojen. V prvo da po vestnem posvetovanju sami izrazite svoje želje glede sestave bodočega občinskega zastopa. Politično društvo hoče dokazati s tem, da se dosledno drži načela, da razni zastopi morajo biti res „ljudski“, to je, izišli iz volje naroda. Drugi razlog pa je, ker se društvo hoče natančno obvestiti o odnošajih v vaši občini, da bode moglo ob vsaki priliki ukrepati najprimerneje za koristi Vas vseh. Kajti ni za trenotek ne puščamo izpred oči resnice: da je občina temeljna podlaga vsemu ustavnemu in narodnemu življenju. Ti razlogi vodijo politično društvo „Edinost“. In ker so ti razlogi pošteni in čisti, je tem bolj opravičena nada, da pojdejo občani pomjanski na roko političnemu društvu „Edinost“ s tem, da se v kolikor le mogoče velikem številu udeležijo shoda v Marezigah. Na delo, da skupnimi napori dovedemo to toli važno občino do procvita in blagostanja!

PODLISTEK.

25

Prijatelj Lovro.

Črtica po resnici. — Spisal August Šenoa. Prevel C—š

„Da Lovro, na Dunaj. Tebe so od nekdanj imenovali gospodom. Bodi tako. Duhovnikom nisi hotel biti. Zgodilo se je. Božja volja je. Učen si, pameten si, je rekel predsednik. Že mora biti res. Kako bi bil mogel drugače učiti mu sina? Hotel si na Dunaj. Niso ti dali denarjev. Naj imajo svoj denar. Jaz ti pravim, ti pojdeš na Dunaj. In prav na Dunaj! Glej, trdi so moji žulji, trda je naša zemlja, ali mrva nam ostaja vedno. In čemu sem se mučil? Star sem, preživeti mi je samo še pest dnij. A da jim dokažem, da ne izda le roka-milostnica, ampak tudi roka-delavka, ti dam jaz za stroške, da, jaz! Tekom pol veka sem nabral koji

Javni shod

polit. društva „Edinost“ dne 8. novembra 1896.
v Lonjeru.

(Zvršetak.)

Izvajanja gosp. dra. Gregorina so spremljali zborovalci živim odobravanjem. Na to je prečital tajnik Cotič nastopno resolucijo:

Javni shod II. okraja tržaške okolice, v Lonjeru dne 8. nov. 1896. smatra sedanje upravne razmere v tržaški okolici neznosnimi in škodljivimi, toliko tržaški okolici, kolikor državnim interesom, in zato prosijo okoličani, zbrani na tem shodu, kakor avstrijski državljani, da blagovoli visoka c. kr. vlada odvzeti slavnemu mestnemu magistratu tržaškemu posle prenesenega ali izročnega delokroga gledé okolice in ustanoviti posebno c. kr. okrajno glavarstvo za isto.

Predsednik otvarja razpravo o tej resoluciji. Prvi se je oglasil za besedo vaški načelnik iz Lonjera, g. Ivan Marija Čok, mené, da ljudje ne razumejo prav, kaj namerujemo z osnutjem okrajnega glavarstva. Zato bi želel pojasnil. Zlasti to bi ga zanimalo vedeti, ali dobiva več mesto od okolice, ali okolica od mesta.

Na ta vprašanja je odgovarjal g. odvetnik dr. M. Pretner:

Tu niti ne gre za vprašanje, kdo da več, ali okolica mestu, ali mesto okolici. Okolica ostane vedno združena z mestom. To se ne da razdeliti. Kam pa naj bi dejali okolico?! Tu torej ne gre

grošič, a sosed Ivan mi da denarja na hišo. Plačevati bode sicer obresti, ali bolje je tudi to, nego obletavati tuji prag. Da vidimo, ali nismo svoji ljudje! Da, da, vse sem zračunal. Ti pojdeš na Dunaj!“
„Oče!“ šepnil je bolnik, poljubivši starčevo roko, „nikar, nikar!“

„Molči, spavaj! Miruj, da se ne pokvariš! Jaz ti pravim, ti pojdeš na Dunaj!“

Tri mesece po tem razgovoru z očetom odšel je Lovro na Dunaj. Bolezen, slabost, mu ni dopuščala prej da bi šel od hiše. Ponosno mu je bilo srce, ko je ustopil v to veliko mesto. „Tu sem na izvoru učenja, ne po tuji milosti, ampak po dobroti svojega roditelja. Ne treba mi, da bi se klanjal nikomur“. Lovro se je obema rokama oprijel učenja. Učil se je slovenskemu in klasičnemu jezikoslovju, postal je filologom, kakor mnogo naših mladeničev, ki bi si ob drugi okolnosti morda iz-

za ločitev. Ampak vprašanje je drugo. Vprašanje je: ali naj v zvezi občine tržaške res živimo, ali le siomašno životarimo?! Mi moramo delati na to, da bode občina prisiljena nekoliko bolj skrbeti za okolico in da bode nekoliko bolj spoštovala tudi politična in narodna prava okoličanov. To je potrebno. Vprašam vas: ali se sedaj kje spoštujeta vaš jezik in vaša narodnost? Ne. Povsodi vas pitajo le s ščavi. Tako je v narodnem obziru. Ali je bolje v gospodarskem? Tudi ne. Tu po okolici je vse mrtvo na gospodarskem polju. Vse drugače se gibljejo drugod. Kjer imajo svoje župane, se posvetujejo vedno o svojih gospodarskih potrebah. Ponavljam še enkrat, da tu ne gre za vprašanje, ali da več okolica mestu, ali mesto okolici? Kakor ima okolica koristi od meščanov, tako ima tudi mesto koristi od okoličanov. Ako dobite zasluzka v mestu, ali ga dobite zastonj, mar ne ne morate krvavo zaslužiti sleherni novič? Oni vam zasluzka, vi njim težko delo svojih rok. Zakaj jemljejo okoličane v delo? Morda iz ljubezni do vas? Kaj še, jemljejo jih, ker vedo, da so okoličani najbolji zidarji! Ne iz ljubezni torej, ampak radi svoje lastne koristi jemljejo okoličane na delo. Ako bi jim Italijani mogli nuditi jednakega dela, najemali bi gotovo Italijane, ne pa okoličanov.

Predgovornik je vprašal, kaj bi bilo potem z ubožnimi zavodi? Odgovarjam mu: istotako kakor do sedaj. Ker ostane okolica združena s tržaško občino, ostanejo jej tudi vse pravice. Razlika bi bila le ta, ako se osnuje okrajno glavarstvo, da bi okoličan lažje prišel do svoje pravice. Saj bolnišnico ste zidali tudi vi in zato imate nedotakljiva prava do iste. Nekdaj ste imeli svoje župane, vse to ste zgubili. Danes niti ne zahtevamo, da bi dobili zopet samostojne župane, ampak to, da bi smeli voliti sami svoje vaše načelnike, kakor svoje zaupne može, ki naj bi posredovali med okolico in tržaškim županom. To bi bilo dobro tudi za poslednjega, ker bi vedel, da ima posla z ljudmi, ki res uživajo vse zaupanje okoličanov. Slednjič moramo delati na to, da se bode bolj spoštovala tudi naša vera. Iz vseh teh razlogov priporočam, da bi se vsprejela prečitana resolucija. (Živa pohvala.)

Za besedo se je oglasil gosp. Godina reki nekako: Okoličani se prepričajo prav lahko, kje je pravica? Za nas je sodba prav lahka. Ake vidimo, da so poznani agitatorji proti kaki stvari, potem je gotovo, da je ta stvar dobra za nas; ako jo priporočajo oni, potem je stvar slaba. Isto-

brali drug poklic. Lovro je občutil jezikoslovje kakor nekaj jaru, ki mu stišče živo krilato dušo, no junaški je brzdal Pegaza, spominjajoči se, da mu pomaga oče, da mu treba torej čim preje priti do kraja in poklica. Poleg vse svoje pridnosti v učenju za svoj poklic, nabiral si je Lovro tudi drugega znanja ter je zahajal v krog književnikov. Življenje mu je bilo seveda dokaj trdo. Navadno se misli, da se more mladenič v svetu preriti s par goldinarji in poleg tega postati učenjakom. To je grozna zmota, ki uničuje mnogokateroga mladeniča. Prebivalci velikih mest smatrajo vsakega tujca svojim plenom, katerega smejo skubiti in skubiti do zadnjega beliča. Dunajčani so v tem posebni veščaki. Sto in sto skrbi pritiska na ubogega mladeniča, a duša da bi mu bila mirna kraj vsega tega, brigajoča se samo za nauk, ko dostikrat nima ni škorpice kruha? (Pride še.)

tako je ob volitvah. Kadar hvalijo oni, tedaj moramo mi hitro reči, da ne! (Burna pohvala in veselost.) Govornik želi torej, da bi se jednoglasno vsprejela prečitana resolucija.

Resolucija za osnutje okrajnega glavarstva se je vsprejela soglasno.

O točki eventualni predlogi se je oglasil za besedo dr. Pretner, da priporoči svojo že na shodih na Proseki in pri sv. Ivanu vsprejeto resolucijo v obrambo naše cerkve in naše duhovščine. Govornik je zatrdil, da se ugled cerkve nikjer ne spodkopuje tako kakor v Trstu. Najbolje se je pokazalo to povodom procesije Matere Božje. (Vsestransko pritrjevanje.) Na priporočilo govornikovo se je soglasno vsprejela resolucija:

Zborovalci, zbrani na javnem shodu političnega društva „Edinost“, protestujejo proti pogostemu napadanju katoliške cerkve in njenih duhovnov od strani mestnega zbora tržaškega in protestujejo posebno proti temu, da bi se zlorabila cerkev za poitalijančevanje v Trstu in okolici.

K tej resoluciji je predsednik Mandič priporočil dodatek:

Vlada se pozivlja, da ne izroči mestnemu magistratu patronata nad onimi cerkvami, kjer ga sedaj uživa ona sama.

V podkrepljenje tega nasveta je navel gosp. prof. Mandič, da magistrat — kakor je on izvedel iz gotovega vira — teži za tem, da bi zadobil patronat nad vsemi cerkvami okolice. To bi bil hud udarec tudi za našo narodnost, kajti potem ne bi imeli več v okolici nijednega župnika, ki bi bil naš.

Dodatek gosp. Mandiča je podpiral toplimi besedami tudi gosp. Andrej Ferluga iz Rojana, sklicuje se posebno na žalostne dogodke v Rojanu. Varujmo torej našo hišo božjo pred takimi agitacijami! (Burno odobravanje.)

Dodatek Mandičev se je sprejel soglasno.

Za besedo se je oglasil na to gosp. M. Kamuščič, da priporoči svojo že na shodu pri sv. Ivanu sprejeto resolucijo:

„Slavna vlada naj blagoizvoli premestiti novoustanovljeno pripravnico v sredino mesta ali pa ustanoviti še drugo pripravnico za vzhodni del mesta in njega okolice.“

Predsednik Mandič je pojasnjeval na to, kolika krivica se godi slovenskim otrokom, ker ne morejo naravnost iz ljudske v srednjo šolo, ampak morajo popred v posebno pripravnico. (Klici: skozi vice!) Ali ker so že razmere za sedaj take, priporočam resolucijo Kamuščičevo. Ista se je vsprejela soglasno.

Oglasil se je za besedo gosp. dr. Otokar Ribar. Tudi govornik je stavil na shodu pri sv. Ivanu neko resolucijo, katero hoče ponoviti danes. Resolucija se tiče dogodkov v neki seji mestnega sveta, kateri dogodki zajedno najbolje opravičujejo prvo vsprejeto resolucijo (za osnutje okrajnega glavarstva). Gospodje na magistratu so sami krivi, da je prišla na dnevni red ta želja. Kakor je bilo pričakovati, so se takoj oglasili nasprotni agitatorji, čes, da je magistrat dober z okoličani, in strašiti so jeli, da bi se okolica povsem odcepila od mesta. Predgovorniki so vam že povedali, da to vse skupaj ni res. Vse ostane ukupno kakor poprej, občina ostane, kakor je sedaj, le nekateri posli naj bi se jej odvezli, kateri itak ne spadajo v nje delokrog, ampak jih vrši ona le v imenu države. Tudi, ako se ustanovi okrajno glavarstvo, boste istotako morali plačevati občinske doklade kakor sedaj. Če pa ostanejo doklade, morajo ostati seveda tudi pravice. Boljše pa bode vsakako, ker bode imel magistrat gospodarja nad seboj. Ako potrebujete sedaj koncesije za kako obrt, dobite jo, ako ste njih privrženci, če ne, pa — ne. Potem ne bode tako, ker bodo odločevali cesarski uradniki, odgovorni svojim predpostavljanim. Tega vam ne povedo agitatorji, ker nočejo povedati resnice. Jeden istih je rekel, da hočemo napraviti buso (tuknjo) in aqua. Ne, tega nečemo, ampak napraviti hočemo bužo — v njihovo moč! Ali hočete res živeti le od milosti, odvisni, v jarmu, ko bi lahko živeli od svoje pravice? (Burna pohvala.)

Rekel sem, da so oni sami krivi, da zahtevamo to. Gospodu Goriupu so kriščali Foa i ščavil Dobro, saj nas sami podijo od sebe! (Tako je!). Govornik je pojasnjeval na to dogodke v oni glasoviti seji, kako so obsodili svetovalca Goriupa, ne

da bi ga bili zaslišali, in je povedal, kako je svet. Venezian svojevoljno zalil Slovence kakor razbojnika, kar je primorano svet. Goriupa, da se je postavil po robu. Poslednji je storil svojo dolžnost in mi mu moramo biti hvaležni. Mi smo moralno prisiljeni, da mu izrečemo svojo zaupanje, zato predlaga resolucijo:

„Javni shod družega okraja tržaške okolice protestuje odločno zoper postopanje večine mestnega zbora proti bivšemu poslancu, gosp. Ivanu Goriupu.“

Resolucija se je vsprejela soglasno med vsklikanjem „živio Goriup!“

G. Martin Pečar iz Lonjera omenja, kako težko je po domače raztolmačiti ljudstvu razliko med samovoljnim in prenesenim delokrogom občin! Govornik je nverjen, da bomo na boljem, ker bode glavarstvo bolje skrbelo za blagor okolice. Nasprotniki begajo nevedno ljudstvo, zato prosi govornik ljudstvo, da naj nikar ne verjame raznim izmišljotinam.

Ker se nikdo ni več oglasil za besedo, spregovoril je predsednik Mandič svojo zaključno besedo. A predno je storil to, je prečital pismo, došlo od nekega gospoda, kateri bi hotel prevzeti kandidaturo v II. okraju. Predsednik omenja, da danes nismo prišli postavljat kandidata, zato prosi volilce, naj sami premišljajo o tem in potem naj povejo svoje menenje pol. društvu „Edinost“.

Završili smo torej za danes, in sicer kakor povsodi do sedaj: veli ste se trezno, resno in častno. Tako vedenje ne more ostati brez dobrega sadu. Na tem pa, da smo se mogli tako lepo zbrati danes, se nimamo zahvaliti magistratu, ampak našim državnim postavam in Onemu, ki je potrdil te postave, da smemo vabiti narod. Spominjajmo se torej hvaležnostjo in udanostjo našega presvitlega cesarja Frana Josipa I.!

Zborovalci so se odzvali temu pozivu trikratnim gromovitim „živio“ presvetlemu cesarju, ter se deloma razšli mirno, deloma pa so ostali v gostilni gospoda Čoka, v kolikor so namreč dopuščali prostori.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 10. novembra 1896.

Državni zbor. Včeraj se je posvetovala zbornica o nekaterih dodatkih k obrtni noveli, kakor jih nasvetuje obrtni odsek. Trgovinski minister je naglašal, da treba združeno organizacijo staviti v službo človekoljubnosti. V ta namen treba varstva dohodkom zadrug. Ne manje potrebna je sprememba določil glade obrtnih gojencev, sosebno kar se tiče obiskovanja nadaljevalnih šol. Slednjič je povdarjal minister potrebo popolnjenja zakonov v varstvo delavcev, menil je pa, da treba to prepustiti novi zbornici, v kateri bodo sedeli tudi zastopniki delavcev. Zbornica je prešla v podrobno razpravo. Posl. Burzstaller in tovariši so interpelovali o odnošajih na meteorologiško-astro-nomiškem observatoriju tržaškem.

Volitve v veleposestvu Dolenje Avstrije. Danes nas je popolnoma presenetila vest, da je na včerajšnji volitvi za deželni zbor v veleposestvu Dolenje Avstrije zmagala kompromisna lista: izvoljenih je 12 liberalcev in 4 konservativci. To je znak, kako grozno padat veljava liberalne stranke in vpliv nemškoliberalnega časopisja. To časopisje je bilo nekdanj vsemožno; gorje onemu, proti kateremu je naperila svoje pušice. Ti časi so minuli. To je pokazala gori omenjena volitev. Tudi mi smo poročali, da je shod liberalnih veleposestnikov z večino glasov odklonil kompromis s konservativci, ter da je sklenil glasovati za kompaktno liberalno listo. Liberalno časopisje je včeraj pelo hvalo liberalnim veleposestnikom, proslavlja je jih, kakor zaščitnike liberalne misli, ki ne dopuste, da bi protiliberalci prišli do dvetretjinske večine v deželnem zboru. Mi sami smo morali verjeti, da je temu tako, a danes nas je presenetila vest, da je propala čistoliberalna lista in da so izvoljeni tudi štirje konservativci. To se ni moglo zgoditi drugače, nego da je večina liberalnih veleposestnikov odpovedala pokorščino liberalni stranki in liberalnemu časopisju. Radovedni smo, da-li bode „Neue Freie Presse“ še tako proslavljala veleposestnike, kakor jih je še včeraj.

V potolaženje občutnih živcev nemških izjavlja „Fremdenblatt“ — kakor pravi: na pod-

lagi zanesljivih poročil — da ni nič res, da bi bili slovenski poslanci štajerski zahtevali — kakor pogoj za zopetni vstop v deželni zbor — da grof Attems ne sme biti več imenovan glavarjem te dežele. „Fremdenblatt“ zagotavlja, da Slovenci niso stavili nikakoršnih zahtev glede imenovanja deželnega glavarja.

Tako, sedaj se menda potolajijo razdraženi živci nemški. Materi Germaniji se je odvalil kamen od srca, ker se jej ni bati, da bi bil imenovan glavarjem zelene Štirjske mož, ki bi ne nasprotoval slovenski tretjini dežele. Takega olja se hoče na nemške rane, povzročene po „slovenski nenasitnosti“. Bog pomagaj!

Levica-bolnica. Včeraj se je sešla nemška levica poslanske zbornice, da se posvetuje o svoji — sušici. Prečitali so pismo, s katerim se češko-nemški poslanci poslavljajo od stare grešnice. Je že navadno tako, da hude grešnice močno boleljajo na stare dni. In potem so se posvetovali zdravniki ob postelji bolnice in so sklenili, da joj ostanejo zvesti do nje smrti, ki nastopi po prihodnjih volitvah. Klub nemške levice bode štel odslej 67 členov. Po priliki toliko kakor poljski klub.

Madjar o Madjarih. Povodom volitev je znani Ugron v Szentesu med drugim nastopno bilal sedanji parlament in sedanji zistem na Ogerskem: „Ministerski predsednik je pretvoril svojo palačo v Budimu v bordel za volilne posle. Parlament stoji danes na višini inteligencije kmetov in suženski je, kajti oni, ki je bil izvoljen pomočjo vladnega denarja, ne more biti neodvisen. Onih 279 poslancev vladne stranke vodi Banffy na uzdi kakor lovec svoje pse. Ta zbornica ni zakonita, ker ni zbornica, ampak le kerdelo krotkih in divjih živali. Največi del mandatov je vreden le toliko, kolikor biljeta javne nečistnice. — Priporočivši še svojega kandidata Simo, je rekel Ugron, da je sila izdala geslo: Ta človek je nevaren, ker ni lopov.“

Mi seveda nimamo ničesar pridodati, še manje pa odvzeti tej sodbi Madjarov o Madjarih. Kdo naj bolje pozna Madjare, nego Madjar Ugron! Zato smo podpisali tudi mi „z obema rokama“.

Vstočno vprašanje. Iz Carjegrada javljajo dne 8. t. m.: Poslaniki so imeli včeraj dolgo posvetovanje in vsled sporazumnega sklepa so danes očitali turški vladi, zakaj jih ni še obvestila službeno o imenovanju turškega delegata, kateremu je naloga reorganizovati orožništvo na Kreti in reklamovali so obljubljene reforme. Nadalje so odposlaniki protestovali proti temu, zakaj turška vlada vporablja takse, ki jih iztirjuje trgovinsko sodišče, v druge svrhe, namesto v popoljšanje plače uradnikom istega sodišča. Ta poslednji protest pa utegne imeti posledico, da omenjeni uradniki ne dobé ne zboljšane plače, ne običajne!

Položaj na Kreti je postal zopet jako ozbilen in pretlen, ker se sultan toliko časa obotavlja, in noče odrediti, da bi uveli že dovoljene reforme.

Grški častniki v preiskavi. Pariška „Agence Havas“ javlja iz Aten, da je grška vlada sklenila uvesti preiskavo proti onim častnikom grške vojske, ki so se bili svoječasno podali na Kreto, da pomagajo upornikom in katere je bilo vojno sodišče rešilo obtožbe.

Položaj v Eritreji. „Roma“ piše: V naših vojaških krogih, sledečih veliko pozornostjo in živim interesom razvoju afričanske politike, zagotavljajo, da se je pojavilo mnogo črnih toček na obzorju Eritreje. Znano je sicer, da je general Baldissera v razumno kratkem času umel utrditi mejo Eritreje takó, da se more vspešno upreti morebitnemu navalu neguša. Nasprotno pa ni smeti pozabiti, da so te utrdbe velika nevarnost za Italijane v defenzivi, še večja nevarnost pa za ofenzivo, ako bi potreba v vojni prisilila Italijane, da bi morali stopiti izven sedanjih mej. Ako motrimo sedanji položaj, priznati moramo, da je isti mnogo nevarniši, nego je bil lani. Lani je bila vsa zemlja od Eritreje do jezera Ašangi odprta in bilo je možno pravočasno poizvedovati o gibanju sovražnika. Sedaj pa so „ras“ napravili gosto mrežo, tako, da ni možno doznati, kaj se godi onkraj in tako more Menelikova vojska prav lahko nastopiti skoro nepričakovano. Tudi ogledništvo, dasi reorganizovano, se ne more širiti mnogo na okraj meje, dasi general Baldissera ni skóp z nagradami.

Kar se vendar zna za gotovo, je to, da se je Menelikova vojska preselila in da se to premikanje, dasi počasno, vendar stalno vrši proti Tigreja. Vendar pa se ne zna, da-li je ta vojska ista, ki jo je Menelik pridržal pod orožjem, ali je še pomnožena.

Sedaj pa, tudi če hoče biti človek optimist, mora priznati, da danes ali jutri utegne stati Italijanom nasproti — računši le one čete, ki so ostale pod orožjem po bitki pri Aba Garimi — ta-le vojska: Menelik z 20.000; ras Makonen z 25.000; ras Alula z 15.000 mož; ras Mangaša in drugi manjši načelniki ob meji Eritreje z 15.000 mož. Vkupno šteje torej ta vojska 75.000 dobro oboroženih mož, nevštevši topništva, s katerim je Menelik preskrbljen zares bogato. A tej vojski nasproti stoji le 14.000 Italijanov in vojimi zavezanih Askarcev. Torej, kakor se vidi, tudi za defenzivo italijanske moči niso niti od daleč v razmerju z abesinskimi. Res je sicer, da je italijansko vojno ministerstvo že odredilo vse potrebno, da v slučaju potrebe pride iz Italije v Masavo pomožna vojska 46 ali 50.000 mož, toda Masava, morje, je oddaljeno na stotine kilometrov od Eritrejske meje. In slednjič ni smeti pozabiti, da se iz Evrope prišla vojska mora dobro odpočiti, predno se loti težav pod afričanskim podnebjem.

Različne vesti.

† Josip Tschernko. Kakor smo že javili, je umrl včeraj ob 12. uri 15 min. tržaški policijski ravnatelj, dvorni svetovalec Josip Tschernko, 65 let star. Pogreb boše jutri ob 11. uri predp.

Trije shodi! Prihodnjo nedeljo priredi politično društvo „Edinost“ kar tri shode. Dva se bode vršila v V. okraju tržaške okolice — v Bazovici in na Opčinah — tretji pa v Marezigah na Pomjansčini.

Ker se nam poroča z Opčin in iz Bazovice o strastni agitaciji proti udeležbi na teh shodih, spregovoriti nam je par besed do prebivalcev tega okraja. Podlaga, na katero opirajo nasprotniki svojo agitacijo, je resolucija radi osnutja okr. glavarstva. Na tej podlagi zidajo nasprotniki svoje — laži. Njih laži pa so tes tako debele, da kar strmimo. Te laži nočemo pobijati danes, ker se to itak in temeljito zgodi na shodih samih. Mi hočemo spregovoriti le par besed do prebivalcev V. okraja — Opčin, Trebč, Padriča, Gropade in Bazovice —, o katerih bi želeli, da bi isti premišljali o njih. Mi ne trdimo danes, da imamo mi prav in nasprotniki krivo, in ne zahtevamo, da bi okoličani verjeli nam. Prosimo pa — in ta prošnja je gotovo opravičena — da pridejo na shod vsi tisti, ki nas razumejo in tudi tisti, katere so morda oplašili nasprotniki. Na shodih bomo govorili mi, in bodo lahko govorili tudi oni, ki niso našega menenja. Okoličani bodo čuli glas z obeh strani in potem jim ne bode težko razsoditi, kje je resnica. Ako pa nasprotni agitatorji ne pridejo na naš shod, pripoznajo s tem, da si ne upajo ponoviti nam v lice, kar trde za našim hrbtom. Mi ne zahtevamo od nikogar, da bi slepo soglašal z nami, ali opravičena je naša želja, da se nas posluša. Vsakomur bode svobodno potem, da glasuje kakor mu velewa njegovo prepričanje. Iz tega morejo razvideti okoličani, da se mi ne bojimo luči, ampak da smo pripravljene zagovarjati svoja dejanja in svoje nehanje. Zahtevati pa moramo tudi od drugih, da store istotako. Kdor ima poštene namene, temu se ni bati javnega razgovora. V tem zmislu pozivljamo prebivalce V. okraja, naj se udeleže shodov prihodnje nedelje.

„Vestno“ sestavljené volilne listine. Kako „vestno“ je naš mestni magistrat sestavil volilne listine, dokazuje dejstvo, da se je v pravočasnem roku ušlo nič manj nega 1494 reklamacij! Med temi je 350 slovenskih. Že iz teh števil mogo soditi spoštovani čitatelji, koliko nas je na tem ozemlju, ako ne pozabijo pri tem, da se je z naše strani še le letos začelo intenzivnejše delo za reklamovanje volilnega prava. Naši ljudje še niso privajeni temu in uverjeni smo, da bi se število naših reklamacij najmanj podvojilo, ako bi vsakdo storil svojo dolžnost. Uverjeni pa smo tudi, da pojde do sledno na bolje tudi v tem pogledu.

Našim čitateljem. Nedavno smo se obrnili do naših dopisnikov s prošnjo, da bi imeli nekoliko potrpljenja z ozirom na sedanje volilno borbo v Trstu in okolici. Z jednako prošnjo se nam je obr-

nili danes do spostavljanja čitateljev naših izven tržaškega ozemlja. Pripet naj, prosimo jih, ako se jim dist vidi sedaj preveč tržaško-lokalen. No, menimo, da niti ne bi trebalo posebnih prošelj, kajti zavednemu Slovencu mora biti jasno, kolike važnosti je ta naša pozicija za ves naš narod. Kakor hitro pa je kdokoli uverjen o važnosti te pozicije, mora le odobravati, da bolj koncentriramo svoje sile za predstoječe volilne borbe. To treba, ako se hočemo nadejati vseh. Mi se moramo boriti proti silnemu aparatu občine, proti kratkovidnosti jednega dela naših ljudi in proti tisočakom nasprotnikov. Menimo celo, da nam rodoljubni čitatelji ne le ne zamerijo, ampak da zanimanjem in bratskim čustvovanjem spremljajo našo težko borbo.

Po shodu v Lonjeru. Iz poročila, ki ga pričujemo na drugem mestu, je razvidno, da se je ta shod vršil povsem častno. Ta shod pa je bil tem važnej, ker sta se ga — v posebno naše veselje — udeležila tudi dva duhovnika: veleč. g. župnik Kosec iz Katinare in veleč. g. Kramberger iz Ricmanj. Iz Ricmanj pa je došel tudi cel pevski zbor, sestojeci iz kacic 30 pevcev. To je bil lep pojav bratskega sočustvovanja med istrskimi in tržaškimi Slovenci.

Po shodu se je razvila jako lepa zabava ob navdušenih govorih in lepem petju. V jedni sobi je prepeval ricmanjski zbor, v drugi pa del mešanega zbora „Slov. pevskega društva“ iz Trsta. Napivali so gospodje Mandič, župnik Kosec, Cotič, Bartelj in Pečar. Sosebno navdušenje je vzbudil lep govor župnika Kosca, ki je vsakdanjimi praktičnimi izgladi pojašnjeval položenje okoličanov. Gosp. župnik je govoril tako, da si lahko vsako trditev — kakor se navadno pravi — prijel s prstom. Romanjcem sta nazdravila gg. Cotič in Mandič, prvi v imenu pol. društva „Edinost“, drugi pa v svojem imenu kakor njih sorojak, kakor Istran.

Bilo je lepo, bila je to res poštena zabava, na kakoršni se mora človek veseliti od srca. Hvala Lonjercem, hvala Romanjcem, hvala vsem pevcem in pevkam, a hvala tudi gosp. gostilničarju Čoku, ki nam je ne le drage volje prepustil svoje prostore, ampak je tudi izborno poskrbel za dobro postrežbo.

Kandidatura Bujattijeva tudi danes razburja živce klepetulji „Piccolo“. Danes pa oteplje okolo sebe, da je kar grdo. Dočim je klepetulja prijemala Bujattija dosedaj glače-rokovicami, ga pa sedaj golo pestjo peha od sebe. Bujatti ne bode mogel biti dober poslanec, ker hoté glasovati zanj obe narodnosti. „Piccolo“ tudi ne ve ničesar o programu Bujattija. Prav mu bodi Bujattiju: zakaj pa je poslal svoj program furlanskim volilcem, ne da ga je dal popred „Il Piccolo“ v revizijo in ne da se je zavezal popred, da zamaši usta vsem onim slovenskim volilcem, ki bi morda hoteli omadeževati ga se svojim — glasom! Vode, vode, veliko in mrzle vode, kajti živci so jako razburjeni! Kaj pa bode še le, ako je danes propal „odrešenik“ Marani?!!

Nov živinozdravnik. Minister za notranje stvari je imenoval živinozdravniškega nadzornika Alberta Miorinija pl. Sebentemberga deželnim živinozdravnikom za Trst in Primorje.

Občinske doklade v Trstu. Tržaška mestna občina je dobila dovoljenje, da sme, kakor doslej, pobirati tudi leta 1897. občinske doklade na drž. davek. Le doklada na pivo je znižana od 200% na 100%.

Gotovo je, da se naši izborni „občinski gospodarji“ veselé tega dovoljenja vlade, ne verujemo pa, da bodo veseli in zadovoljni tudi — davkoplačevalci!

Darila trgovcem odpravljena. V Trstu se je osnaval poseben odbor prodajalcev jestvin in kolonijalnega blaga, ki nabira podpise rečenih trgovcev, s katerimi se obvezujejo, da od letošnjega Božiča oziroma novega leta naprej ne bodo več dajali svojim odjemalcem doslej običajnih darov, kakor: čokolade, sladčic itd. Namesto tega pa podari vsak trgovec primerno svoto denarja v dobrodelne svrhe.

Višja dekliška šola v Ljubljani se je otvorila včeraj predpoludne primerno slovesnostjo. G. župan Hribar je poznano zgovornostjo svojo v prelepem govoru označil važnost tega trenutka za vzgojo našega ženstva in po takem vsega naroda. Izrekel je zahvalo slovenskemu mecenu Gorinpu in naučnemu ministru G a u t s c h u. Slednjič je po-

zval zborovalce, da so se trikratnim „živio“ spomnili našega vladarja. Ravnatelj zavoda, gosp. dr. Požar, je rekel v svojem govoru, da zavod bodo vodile tri zvezde: Bog in vera, ljubezen do vladarja in ljubezen do lepe zemlje slovenske.

Da bodi temu res tako, s to željo sklepamo tudi mi to kratko vest.

Podporno društvo za slovenske visokosolce na Dunaju boše imelo v soboto 14. nov. t. l. ob sedmih zvečer svoj letošnji občni zbor v dvorani Partikove restavracije, Duna, I. Spiegelgasse 21. Vspored: Poročilo tajnikovo, blagajnikovo, preglednikov, volitve, slučajni predlogi. Po občnem zboru zabavni večer slovenskega kluba, katerega se smejo udeležiti samo oni, ki so povabljeni ali pa po udih upeljani.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali od 4. okt. do 1. nov 1896: Gdč. Ant. Drufovka blagajničarica Sezanske ženske podružnice, 50 gl. na račun V. pokroviteljnine; g. Vikt. Globočnik, dež. poslanec in c. kr. notar v Kranji, 5 gl. za „Narodno šolo“ v Velikovecu; slavno uredništvo „Slovenca“ zbirke 17 gold., sl. omizje stolnega župnšča v Mariboru po preč. g. dr. Ant. Medvedu 5 gl. mesto brzovjavke v Velikovecu; g. Janko Žirovnik nadučitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, za Velikovsko šolo mesto brzovjavke k slavnosti 25. okt. t. l. 42 kron, katere so zložil gg. in sicer: po 4 krone: A. Belec in Fr. Mekinec; po 3 krone: Gr. Malovrh; po 2 kroni: J. Žirovnik, Ivanka Zakotnik, M. Rozman, S. Jovan, A. Sič, V. Jaklič, Pavla Wöfling, Fr. Ježek, Fr. Kotnik, V. Cirman, Iv. Sever, Iv. Malinšek in Št. Vidske pevke; po 1 krono: A. Debeljak, Zofija Warthol, Štef. Pečnik, Jos. Arhar in Fr. Zajec. Vrlo delujoči podružnici na Vrhniki ste poslali 181 gl. in sicer: ženska 100 gl. pokroviteljnine ter 42 gl. letnine, moška pa 39 gl. letnine; g. Robert Tominc, c. kr. poštar v Grosupljah, 1 gl. za pobita okna Velikovske šole.

Izjavljajoč najprisrčneje zahvalo požrtvovalno delavnim rodoljubkinjam in domoljubom izrekamo danes nado, da se vsled otvoritve prve družbine narodne šole na Koroškem veliko navdušenje občinstva do naše družbe povekša, požrtvovalnost pa pomnoži. V to pomoz! Bog! Zvršetek. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Poziv! Nadzorniki in nadzornice „Del. podp. društva“ se pozivljajo v sejo, ki bode v nedeljo ob 6½ uri zvečer v društvenih prostorih.

Ivan Hvastja, nač. nadzornikov.

Zopet kri v Škedenju! Po noči med minolo soboto in nedeljo dogodil se je v sicer toli prijaznem Škedenju zopet krvav zločin, kateremu utegne postati žrtvijo človeško življenje. A zločin je pokrit še tajinstveno preprogo in na oblastih je, pojasniti stvar, kaznovati krivca.

Pred nekoliko meseci je došel z Dunaja v Škedenj 29letni oženjeni delavec Jurij Zapal. Dobil je dela v Škedenjskem metalurškiškem zavodu, nastanil pa se je v hiši št. 182. Par tednov potem je došel z Dunaja v Trst na Zapalov poziv 25letni delavec Florijan Schalik, prijatelj Zapalov. Tudi on je dobil dela v metalurškiškem zavodu, stanoval pa je pri Zapalu. Oba sta si bila, kakor omenjeno, tesna, iskrena prijatelja, vedno vkupe, nerazločljiva. Minolo soboto dopolnoči sta bila Zapal in Schalik v družbi z drugimi delavci v gostilni „Al Pozzetto“. Gredé domov v družbi z nekem Knorrom, sta se nekaj prepirala le-ta in pa Schalik, potem — kdo zna kaj se je zgodilo? Zapal je došel ob 2 popolnoči domov, okolu 3. pa so našli stražarji Schalicka pred hišo, v kateri stanuje, v krvi, malo živega. Po telefonu so pozvali zdravnika z zdravniške postaje. Le-ta je konstatoval, da ima Schalik na gornjem delu trupla štiri hude rane, a da je izgubil mnogo, mnogo krvi in da je bila vsled tega le še iskrica življenja v njem. Obvezal mu je rane in ga poslal v bolnišnico, kjer so ga, ozirom na obupno njegovo stanje, prevideli sé Svetotajstvi za umirajoče. Zapala so prijeli stražarji takoj okolu 3. ure zjutraj, probudivši ga iz težkega spanja. Kakor se čuje, taji Zapal najodločneje, da bi bil on vbodel svojega prijatelja Schalicka in govori, da ga je on le branil. Pred kom? to je tajinstveno vprašanje, katero najde odgovora preiskava oblasti.

O umorstvu mladeniča Sancina v Škedenju piše „Hrvatska domovina“: Danes nam je javiti, da je umrl oni mladenič Sancin, ki je bil napaden toli kruto. Mi ne moremo drugače, nego da izre-

